

Vyučování jako nejdůležitější služba

Biblistika | 25.6.2016 @ 8.00

Námět pro následující tabulku mi poskytla učebnice BIB2063 Korintské listy od Global University (Hoover, 141) a také jedna absolventka, jíž jsem dělal oponenturu. Zachycují se zde novozákonní zmínky o duchovních darech a darech služebností z pěti klíčových novozákonních pasáží. Seznamy jsou uvedeny smíšeně, neboť kritéria pro rozlišení darů a služebností se mi, na rozdíl od autora učebnice, zdají nezřejmá. Tabulka v zájmu stručnosti nezachycuje dary uvedené mimo tyto klíčové pasáže, jako např. dar celibátu (1Kor 7,7). Sečtením množství výskytů jednotlivých darů lze dojít ke statistickému obrazu, který říká, že **nejdůležitější služebností v Novém zákoně je vyučování.**

Římanům 12,6–8	1. Kor 12,8–10	1. Kor 12,28–31	1. Kor 14,1–40	Efezským 4,11
proroctví	slovo moudrosti	apoštolé	prorokování	apoštolé
služba	slovo poznání	proroci	mluvení jazyky	proroci
vyučování	víra	učitelé	výklad jazyků	evangelisté
povzbuzování	dary uzdravování	projevy moci	zjevení	pastýři
dávání	působ. mocných činů	dary uzdravování	poznání	učitelé
vedení	proroctví	(dary) pomoci	vyučování	
milosrdenství	rozlišování duchů	(dary) vedení		
	druhy jazyků	druhy jazyků		
	výklad jazyků			

Než budeme pokračovat, jsou na místě tři poznámky:

1. Verš Efezským 2,20 záměrně vynechávám, protože není zmínkou o standardních novozákonních darech. I kdyby chtěl někdo bazírovat na pokračování apoštolského úřadu „dvanáctky“, připíše apoštolům ve statistice maximálně jeden bod. Proroci v Ef 2,20 jsou zcela jistě starozákonní proroci, ne Agabos a spol., na jejichž základě církev rozhodně vybudována nebyla.
2. Mnoho vykladačů tvrdí, že učitelská služebnost v Ef 4,11 je spojena se služebností pastora (Horton, Co říká Bible o Duchu Svatém; Ulonska, Úřady v církvi, 20; Grudem, *Systematic Theology*, 1020; Erickson, *Christian Theology*, 876; Petts, *Body Builders*, 71). Mým zvykem je tyto dary rozlišovat, protože v 1Kor 12,28 jsou učitelé uvedeni samostatně bez pastorů. Tak či onak, tato zvláštnost není pro současný argument zcela klíčová. Uznávám, že v praxi je součástí učitelství i pastore a součástí pastore i vyučování. Nejsem ale zcela připraven rozdíly mezi těmito služebnostmi setřít.

3. Slovo moudrosti a slovo poznání jsem identifikoval jako učitelský dar/služebnost. Jde o dary, které člověka uschopní k výkladu evangelia. Jsou to dary odlišné od proroctví (např. 1Kor 14,6), avšak samy založené na zjevení (1Kor 2,7.13; 2Kor 4,6), ne na přirozeném poznání. Tyto dary mají podle mého názoru umožnit kristologický výklad Starého zákona (jako v 2Kor 3,15n) a uplatnit tento výklad v aktuální situaci (jako v 1Kor 8). Nemyslím si, že by to byly dary nějakého mimořádného zjevení, jako ve Skutcích 5. Jde spíše o dary osvětleného výkladu Bible a abstraktního myšlení.

Začněme u zmínek z 1. Korinským, kde je služba učením silně zdůrazněna. V celém listu nacházíme tři pasáže o duchovních darech a darech služebností (1Kor 12,8–10; 12,28–31(-13,3); 14,1–40). Ve všech třech pasážích je vyučování zastoupeno. Nejprve jako slovo moudrosti a poznání (12,8), poté ve zmínce o učitelích (12,28), pak ve zmínce o vyučování (14,6). Stejně často je zastoupeno pouze prorokování a mluvení v jazycích, apoštolská služebnost je zmíněna pouze jednou.

V celkovém průřezu vidíme, že v klíčových pasážích je vždy zastoupeno pouze prorokování a vyučování. Služebnosti apoštola, pastýře a evangelisty se ve statistice propadají na spodní příčky. Napříč Novým zákonem se mé podezření o důležitosti učení potvrzuje.

- V Kolosách měl učení na starosti Pavlův „spoluotrok“ Epafras (Kol 1,7).
- Sám sebe Pavel označil za „učitele pohanů ve víře a v pravdě“ (2Tm 2,7; 1,11) a tak i ideální biskup měl být „schopný učit“ (1Tm 3,2). Timoteus pak neměl nikomu dovolit „učit odchylným naukám“ (1Tm 1,3), ale měl učit a ochraňovat pověst učení (4,6.11.13.16; 6,1). A nejen to. Timoteus měl učit tak, aby se jeho žáci sami stali učiteli (2Tm 2,2; srov. Žd 5,12). Timoteus se měl vyhýbat bezbožným řečem proto, aby se cizí učení nešířilo „jako rakovina“ (2Tm 2,16). Ideální služebník totiž „má být laskavý ke všem, schopný učit a být trpělivý“ (2Tm 2,24). Zlí učitelé „vnikají do domů“ a „nemohou dojít poznání pravdy“ (3,6.8), Timoteus však „sledoval Pavlovo učení“ (3,10) a měl „setrvat v tom, čemu se naučil“ (3,14) a spoléhat se na Písmo, které je „dobré k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti“ (3,16) a které se má říkat „vhod či nevhod“ (4,2).
- V listu Titovi Pavel opět klade na učení velký důraz. Dle Pavla měl být biskup „pevný ve slovech pravé nauky, aby byl schopen jak povzbuzovat ve zdravém učení, tak usvědčovat odpůrce“ (Tit 1,9). Učení mělo být „nezkažené, důvěryhodné, zdravé a nepochybné slovo“ (2,7n) a Titus mu měl učit „neochvějně“ (3,8). Jako takové pak stojí v protikladu vůči učení těch, kdo „pro hanebný zisk učí tomu, co se nepatří, a rozvracejí tím celé rodiny“ (1,11).
- Autor listu Židům předpokládal, že se všichni jeho adresáti stanou učiteli (Žd 5,12) a že mají své naučení prohlubovat (6,1n).
- Jan ve svém druhém listu nepřímou vyžaduje znalost „učení Kristova“, které mělo být metrem pro posouzení jiných učení (2J 1,9n). Toto učení pochází od Boha, jak dosvědčil Ježíš (J 7,16n).

Víme, že apoštol Pavel byl velmi vzdělaný. Navzdory spoléhání se na milost Boží (2Kor 12,8nn) byl Pavel „přesně vyučen“ židovskému zákonu“ (Sk 22,3). Toto přesné vyučení je patrné na jeho znalosti biblické hebrejštiny (Sk 21,40) a na jeho schopnosti citovat Písmo „od boku“ (pro vyčerpávající pojednání na toto téma viz Carson & Beale, Commentary on the New Testament Use of the Old Testament). Dále pak na kvalitní rétorice jeho dopisů (Keener, 1–2 Corinthians, 4). I Pán Ježíš byl de facto učitelem, jehož učení bylo „plné moci“ (Mk 1,27; 4,2). Můžeme se domnívat, byť to není zcela jisté, že i Ježíš uměl hebrejsky. Víme, že vyučoval v synagoze (4,16), kde nejspíše aramejsky vysvětloval obsah hebrejské Bible (srov. Neh 8,2.8).

Z toho plyne, že schopnost vyučovat je jednou z nejdůležitějších schopností novozákonního služebníka. Apoštolát (misijní práce), pastýřská péče, evangelizace, zázračné dary a dar jazyků, to vše může sloužit k budování, růstu a k dobrému zdraví církve či jednotlivce. **Vyučování a proroctví jsou ale dva nejdůležitější vektory.** Proroctví proto, že podněcuje konstruktivní představu o světě a o nás samotných. Vyučování proto, že nás ukotvuje v jádru křesťanství a tím zachovává konstruktivní představu o světě i o nás samotných. V jistém smyslu by mělo platit, že v osobě učitele se proroctví a vyučování spojuje, takže prorok, který se nedrží učení, je špatný prorok a učitel, který neučí prorocky, je špatný učitel. Tato abstrakce však již není podstatná pro ono klíčové a toliko opomíjené zjištění, že učení je co do důležitosti v Novém zákoně na prvním místě. Vtípkový typ „apoštol je palec a učitel chudák malíček“ se tedy od nynějška mohou vypustit. Už kvůli evangelistovi.